

Átfogó értékelés 2017

Átfogó értékelés a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

I. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira:

Gyomaendrődön a születések száma az előző négy évben az alábbiakban alakult:

2013	2014	2015	2016	2017
100 fő	114 fő	105 fő	114 fő	105 fő

KSH adatok - lakónépesség alapján

A 0-18 éves korosztály a következőképpen oszlik meg:

0-18 éves korosztály	2013 fő	2014 fő	2015 fő	2016 fő	2017 fő
0-3 éves korig:	386	411	418	427	448
4-6 éves korig:	338	319	285	284	291
7-14 éves korig	1094	1070	1045	1000	968
15-18 éves korig	544	543	460	498	503

KSH adatok - lakónépesség alapján

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A támogatás feltételeit a *gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról* szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt), továbbá a *gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról* szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer) szabályozza. A Gyvt. 18. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a hatáskört a gyámhatóság gyakorolja.

A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság 1 év időtartamra megállapítja a gyermek, vagy nappali oktatás munkarendje szerint középfokú, illetve felsőfokú tanulmányokat folytató fiatal felnőtt (*maximum 25 éves korig*) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (továbbiakban: *kedvezmény*) való jogosultságát.

Abban az esetben állapítható meg a gyermek, vagy fiatal felnőtt kedvezményre való jogosultsága, amennyiben:

- a) a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg – *2017. évi szabályozás szerint* -:
  - aa) családban nevelkedő gyermek esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át (*2017. évben 37.050,- Ft*)
  - ab) illetve az alábbi esetekben az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át (*2017. évben 39.900,- Ft*)
    - ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
    - ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

- ha a nagykorúvá vált gyermek nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be
- b) az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg, a Gyvt-ben meghatározott értékhatárt.

Vagyoni feltételek:

- A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.
- Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban
  - a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy
  - b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét
 meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt-ben, másrészt egyéb jogszabályokban meghatározott kedvezmények igénybevételére. Ezek közül a legjelentősebb az évi két alkalommal, augusztus és november hónapban folyósított természetbeni támogatás, a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye és a tankönyvtámogatás.

A természetbeni támogatás (Erzsébet utalvány formájában) összege alapesetben 6.000.- Ft/gyermek/alkalom, hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500.-Ft/gyermek/alkalom.

Az alábbi táblázatban 2013. és 2017. évek vonatkozásában mutatjuk be a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok és gyermekek számát, az évente kifizetésre kerülő természetbeni támogatás összegét:

év	családok száma (tárgy év december 31-i adat - fő)	gyermekek száma (tárgy év december 31-i adat - fő)	ebből nagykorú tanulók száma	pénzbeli ellátás/természetbeni támogatás összege/év (Ft)
2013	475	872	53	10.173.200
2014	419	777	33	9.309.000
2015	351	649	31	7.505.000
2016	336	617	35	7.070.000
2017	299	563	33	6.992.000

A csökkenés oka elsősorban az, hogy a nagykorú tanulók számára a jogosultsági feltételek szigorodtak, továbbá, hogy a közfoglalkoztatott személyek esetében nem alkalmazható a szociális törvényben rögzített szabály, mely szerint a közfoglalkoztatási bérből jövedelemként 22.800.-Ft/hó összeg vehető figyelembe pénzbeli és természetbeni támogatások megállapításánál. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény esetében a tényleges közfoglalkoztatási bérrel kell számolni.

- A 2017. december 31. napján rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek
- 10 %-a olyan családban él, melyben az egy főre eső jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének a felét (14.250.-ft/hó),

- 52 %-a olyan családban él, melyben az egy főre eső jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét,
- mindössze a gyermekek 38 %-a él olyan családban ahol az egy főre eső jövedelem eléri illetve meghaladja az öregségi nyugdíj legkisebb összegét.

Az alábbi táblázatban mutatjuk be a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámának alakulását 2014-2017. évben:

	2014. 12. 31.	2015. 12. 31.	2016.12.31.	2017.12.31.
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek létszáma (fő)	777	649	617	563
hátrányos helyzetű gyermekek létszáma (fő)	306	177	131	120
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma (fő)	169	144	155	231

A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámának csökkenése a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek létszámának csökkenéséből adódik. Azonban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2016 és 2017 évben növekedést mutat, melynek oka lehet a szünidei gyermekétkeztetés bevezetése, mely miatt több szülő kérte a hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítását.

2017. év folyamán 36 esetben került elutasításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránti kérelem. Az elutasítás oka: az egy főre eső jövedelem meghaladta a jövedelemhatárt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2013-2017. évi ügyiratforgalma:

	2013	2014	2015	2016	2017
Főszámon iktatott ügyirat	583	518	414	408	345
alszámon iktatott ügyirat	1690	2384	1522	1536	1459

Az elmúlt év folyamán nem volt jogorvoslati eljárás, külső szerv által végzett ellenőrzésre nem került sor.

Települési támogatás – gyermek jogán

Célja: Rendkívüli élethelyzetből adódó többletkiadás enyhítése.

A jogosultság feltétele jövedelemfüggő, és vizsgálni kell a családban együtt élők vagyoni helyzetét is.

Helyi rendeletünk értelmében elismert többletkiadások:

- tanévkezdési kiadások (tankönyv, tanszer),
- felsőfokú oktatási intézményben tanulók tandíjának, egyéb ellátási díjának megfizetése,
- átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése,
- családban nevelkedő gyermek 5 napot meghaladó, kórházi gyógykezelése,
- családban nevelkedő gyermek MEP által teljes egészében nem finanszírozott egészségügyi szolgáltatási díjának megfizetése.
- magas gyógyszerköltség enyhítésére.

Helyi rendeletünk értelmében nem részesíthető a gyermek támogatásban, még a jövedelmi viszonyok megfelelése esetén sem akkor, ha a kérelmezőnek, vagy a vele közös háztartásban élőknek Gyvt. 19. § (7) bekezdésében meghatározott vagyona van.

Az alábbi táblázatban mutatjuk be a 2013-2017. években önkormányzati segélyben, települési támogatásban részesülő gyermekek létszámát, a kifizetett támogatás összegét:

év	támogatásban részesült gyermekek létszáma (fő)	támogatás/év (Ft)
2013	304	1.443.000
2014	324	2.012.000
2015	252	1.700.000
2016	288	3.479.670
2017	246	3.208.280

- 2013. évben 28 család,
- 2014. évben 11 család,
- 2015. évben 2 család
- 2016 évben 18 család
- 2017 évben 12 család

rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelme került elutasításra. Az elutasítások legfőbb oka, hogy a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta a jogszabályban meghatározott értékhatárt.

Helyi rendeletünkben elismert többletkiadásként meghatározott tanévkezdési kiadásokra a támogatási kérelmeket a Hivatal által közzétett időszakban, míg egyéb esetekben a többletkiadást jelentő esemény bekövetkeztét követő 30 napon belül lehet benyújtani. A határidők elmulasztása jogvesztő.

települési támogatás gyermek jogán ügyiratforgalma:

	2013	2014	2015	2016	2017
Főszámon iktatott ügyirat:	222	273	252	277	229
alszámon iktatott ügyirat	248	299	358	553	244

Az elmúlt év folyamán jogorvoslati eljárás nem történt, külső szerv által végzett ellenőrzésre nem került sor.

Gyermekeképztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

Az ingyenes gyermeképztetés szabályai 2015. szeptember 1. napjával módosultak, a 100 %-os kedvezményre való jogosultság kibővült, a kedvezményeket az alábbi táblázatban mutatjuk be:

		2015.09.01. kedvezmény %-a
bölcsődei	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	100
	tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek	100

ellátásban részesülő gyermekek	3 vagy több gyermek	100
	szülői nyilatkozat alapján jövedelemhatár alatt	100
	nevelésbe vették	100
	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek fogyatékos gyermekek nappali intézményben	100
óvodai nevelésben részesülő gyermekek	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	100
	tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek	100
	3 vagy több gyermek	100
	szülői nyilatkozat alapján jövedelemhatár alatt	100
	nevelésbe vették	100
	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek fogyatékos gyermekek nappali intézményben	100
1-8. évfolyamon tanulók	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	100
	nevelésbe vették	100
	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek fogyatékos gyermekek nappali intézményben	100
	3 vagy több gyermek	50
	tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek	50
1-8. évfolyamon felül tanulók	nevelésbe vettek	100
	utógondozói ellátásban részesül	100
	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	50
	3 vagy több gyermek	50
	tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek	50

Gyomaendrődön a 0-23 éves korosztályt tekintve az étkezési térítési díjkedvezményben részesülők *százalékos megoszlása* jogcímenként:

2013. évben

Étkezést biztosító intézmény	Teljes összegű tér. díjat fizet	Tartós beteg, 50 % kedvez.	3 vagy többgyermekes család 50 % kedvez.	Gyermekvédelmi kedvezményben részesül	
				50 % kedvez.	100 % kedvez.
Bölcsőde	54	2	6		38
Óvoda	36	5	7		52
Ált. iskola	34	5	10		51
Középiskola	44	6	11	39	
Település összesen	38	5	8	3	46

2014. évben

Étkezést biztosító intézmény	Teljes összegű tér. díjat fizet (%)	Tartós beteg, 50 % kedvez. (%)	3 vagy többgyermekes család 50 % kedvez. (%)	Gyermekvédelmi kedvezményben részesül	
				50 % kedvez. (%)	100 % kedvez. (%)
Bölcsőde	58	0	4		38
Óvoda	45	4	11		40
Ált. iskola	36	4	11		49
Középiskola	42	6	13	39	
Település összesen	40	4	11	3	42

2015. évben

Étkezést biztosító intézmény	Teljes összegű tér. díjat fizet (%)	Tartós beteg* (%)	3 vagy többgyermekes család* (%)	Gyermekevédelmi kedvezményben részesül		Szülői nyilatkozat alapján 100 % kedvez.	Nevelésbe vették 100 %
				50 % kedvez. (%)	100 % kedvez. (%)		
Bölcsőde	13	0	8		25	54	0
Óvoda	9	2	11		37	41	0
Ált. iskola	39	5	11		45		0
Középiskola	44	8	7	29			12
Település összesen	27	4	10	3	42	13	1

*Bölcsőde és óvoda esetében a kedvezmény összege 50 %, 2015. 09.01. napjától 100 %. Általános és középiskola esetében a kedvezmény összege 50 %.

2016. évben

Étkezést biztosító intézmény	Teljes összegű tér. díjat fizet	Tartós beteg		3 vagy többgyermekes család		Gyermekevédelmi kedvezményben részesül		Szülői nyilatkozat alapján 100 % kedvez.	Nevelésbe vették 100 % kedvez.
		50 % kedvez.	100 % kedvez.	50 % kedvez.	100 % kedvez.	50 % kedvez.	100 % kedvez.		
Bölcsőde	14,6		0		20,8		14,6	45,8	4,2
Óvoda	6,6		1,4		8,8		25,9	55,8	1,4
Ált. iskola	38,6	5,1		11,4			43,8		1,1
Középiskola	36,9	5,4		15,4		30,8			11,5
Település összesen	28,7	3,5	0,4	8,2	3,2	3,1	33,3	17,1	2,4

2017. évben

Étkezést biztosító intézmény	Teljes összegű tér. díjat fizet	Tartós beteg		3 vagy többgyermekes család		Gyermekevédelmi kedvezményben részesül		Szülői nyilatkozat alapján 100 % kedvez.	Nevelésbe vették 100 % kedvez.	Összes étkezésben részt vevő
		50 % kedvez.	100 % kedvez.	50 % kedvez.	100 % kedvez.	50 % kedvez.	100 % kedvez.			
Bölcsőde	2		0		15		2	10	6	4
Óvoda	5		100		85		19	90	12	30
Ált. iskola	82	68		88			79		35	57
Középiskola	11	32		12		100			47	9
Település összesen	29	4	1	8	4	3	29	21	1	100

Szünnidei gyermekétkeztetés

Az önkormányzat kötelező feladatként biztosítja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a szünnidei gyermekétkeztetést, amennyiben azt a szülők igénylik. Az alábbi táblázat tartalmazza a 2016. és 2017. évben szünnidei gyermekétkeztetésben részesült gyermekek létszámát:

szünnidei gyermekétkeztetést igénybe vevő gyermekek száma:	2016	2017
--	------	------

	- tavaszi szünetben	102	69
	- nyári szünetben	264	158
	- őszi szünetben	75	61
	- téli szünetben	126	57

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

1. A fenntartó által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

1. A gyermekjóléti szolgálat biztosításának módja, működésének tapasztalatai:

Gyomaendrőd Város Önkormányzata 1998. január 1-vel indította be a gyermekjóléti szolgáltatást az akkori Városi Családsegítő Központban. Az intézmény látta el a családsegítés, a nevelési tanácsadás és a logopédiai intézet feladatait is.

2006. szeptember 1-től az intézmény a Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya intézményi társulás fenntartásába került Térségi Humánsegítő Szolgálat néven. A gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása ebben az integrált intézményben történt 2012. december 31-ig.

2013. január 1-től az intézmény szétvált, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat beintegrálásra került a Térségi Szociális Gondozási Központba.

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény módosította A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) és A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény (Gyvt.) szociális, családsegítő- és gyermekjóléti szolgáltatásokra vonatkozó egyes paragrafusait.

A módosítás következményeként a járasszékhely településeken 2016. január 1-től létre kellett hozni a család-és gyermekjóléti központokat, valamint minden településen kötelezően megvalósítandó feladat a család-és gyermekjóléti szolgálatok működtetése.

A szolgálatnál dolgozó családsegítők feladata a tevékenységek segítő elemeinek ellátása, míg a központnál dolgozó esetmenedzserek akkor foglalkoznak a családokkal, ha már hatósági intézkedésre is szükség van: védelembe vétel, ideiglenes elhelyezés vagy nevelésbe vétel. Ők már egyfajta kontrolláló funkciót látnak el a családok életében.

A változások többek között azt a célt szolgálják, hogy ne történhessenek gyermek-tragédiák a jelzőrendszer és a szociális ellátó rendszer hiányossága miatt.

Ezért az új törvényi rendelkezések fokozottan megerősítik az észlelő-és jelzőrendszereket, és az újonnan létrejött család-és gyermekjóléti szolgálatok kiemelkedő feladatává teszik a működtetést.

Gyomaendrőd, Csárdaszállás, Hunya Önkormányzati Települési Társulás 2015. szeptember 29-i ülésén döntött arról, hogy a feladatok ellátását továbbra is a Térségi Szociális Gondozási Központ intézményén belül, annak szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységeként valósítja meg.

2015. november 30-án jelent meg az 55/2015. (XI. 30.) EMMI rendelet egyes szociális és gyermekjóléti tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról.

A rendelet már részletesebben tárgyalja a változtatásokat és az új feladatokat, de a napi munkához a legnagyobb segítséget a módszertani útmutatók jelentették.

A jogszabályi változás két feladatot különít el a járasszékhely településeknél:

- a család-és gyermekjóléti szolgálatot és a
- család-és gyermekjóléti központot.

A feladatok ellátása Gyomaendrődön továbbra is a Fő út 2. szám alatt történik.

Csárdaszálláson és Hunyán az eddigi gyakorlatnak megfelelően a helyi Községháza irodájában van lehetőség az ügyfelek fogadására, míg Dévaványán és Ecsegháza a helyi család-és gyermekjóléti szolgálat ad helyet a központ munkatársainak feladataik elvégzéséhez.

A család- és gyermekjóléti központ fenntartója 2017. január 1-től Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete lett, és részben önálló intézményként működik tovább. Az intézmény új neve: **Gyomaendrődi Család-és Gyermekjóléti Központ.**

Az intézmény elérhetősége és tevékenysége nem változott.

2017-ben a Gyomaendrődi Család- és Gyermekjóléti Központ látta el a Szolgálat és a Központ feladatait is az alábbiak szerint.

Család-és gyermekjóléti szolgálat

Ellátási terület:

- Gyomaendrőd
- Csárdaszállás
- Hunya

A családsegítési és gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátása tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, valamint más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítésével történik.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtetnek. A kapott jelzés alapján feltérképezik az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családokat, személyeket, és személyesen felkeresve tájékoztatják őket a szolgálat keretében nyújtható segítségről.

Az észlelő és jelzőrendszer tagjai:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő.

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosítják

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadást
- végeznek kríziskezelést, illetve segítik a nehéz élethelyzetben élő családokat támogató szolgáltatások elérését,
- a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter általi kijelölés alapján segítik menedékjogról szóló törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedést
- A gyermekjóléti szolgáltatás kliense a gyermek, az intézmény az ő mindenek felett álló érdekét képviseli. A család gondozása elsődlegesen ezt a célt szolgálja. Ennek egyik fontos, de nem egyetlen eszköze, a szülői képességek kiteljesítése, a szülői felelősség megerősítése.

Szervezési, szolgáltatási és gondozási feladataik körében

- folyamatosan figyelemmel kísérik a településeken élők szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatják a kliens panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszik a szükséges intézkedést,
- önálló helyettes szülőket foglalkoztatnak
- nyilvántartást vezetnek a helyettes szülői férőhelyekről.
- segítik a nevelési-oktatási intézmények gyermekvédelmi feladatainak ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készítenek,
- kezdeményezik a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítják a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- részt vesznek a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- tájékoztatják a családot a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító és egyéb támogatásokról, segítik a támogatásokhoz való hozzájutást,
- megszervezik a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadásokat vagy az ezekhez való hozzájutást
- támogatják a válsághelyzetben lévő várandós anyát, segítik, tanácsokkal látják el, valamint szervezik a szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutását
- szabadidős programokat szerveznek,
- segítik a hivatalos ügyek intézését.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszert működtetnek, melyben segítik a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételét.

Veszélyeztetettség észlelése esetén a jelzőrendszer tagjai a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

- feladatuk a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- tájékoztatást nyújtanak az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokról, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében szükség esetén iskolai szociális munkát biztosítanak.

Feladataik a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a gyermekkel és családjával végzett szociális segítő munkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- részt vesznek a családi konfliktusok megoldásában, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- Szükség esetén kezdeményezik egyéb gyermekjóléti alapellátások, szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, vagy pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét,

A család- és gyermekjóléti szolgálatnál 2016-ban 171 főt gondoztak 76 családban, míg tavaly 154 fő gondozásra került sor, viszont 87 családban. Bár a gondozott személyek száma csökkent, a családok száma növekedést mutatott.

A 154 főből 45 fő 18 év alatti. A felnőtt korúak 43%-a foglalkoztatott, 20%-a munkanélküli, és 48%-a inaktív. Az inaktívak közel fele nyugdíjas.

A végzettség megoszlásánál kiemelkedő a 8 általános iskolai osztállyal rendelkezők aránya (60%). Egyforma arányban vannak a szakmunkás végzettséggel rendelkezők és a 8 általánosnál kevesebb osztállyal rendelkezők, de ez utóbbi csoportban szerepelnek a 14. életévüket be nem töltöttek is, akik életkorukból adódóan nem végezhették el a 8 osztályt.

Az elsődleges probléma csoportoknál legjellemzőbbek a gyermeknevelési, valamint a családi konfliktusok. Hangsúlyos az életviteli probléma is, itt szerepel a szülők szenvedélybetegsége is. Arányaiban jóval kevesebb, de előfordul anyagi, lelki, illetve gyermekek vonatkozásában magatartási probléma is.

Hunya:

Hunyán 2017-ben összesen 6 főt gondoztak 1 családban, közülük 5 fő gyermekkorú.

A gondozott családnál felmerült probléma az alacsony jövedelem és a szülők között lévő konfliktus. Rendszeres kapcsolatot tartanak a település óvónőjével és a védőnővel is.

Csárdaszállás

A csárdaszállási gondozottak száma a 2017-es évben 3 fő volt 2 családban.

Jellemző problémák a családi konfliktusok, illetve az anyagi gondok.

Munkatársuk folyamatosan kapcsolatot tart a településen megtalálható jelzőrendszeri tagokkal, akik az intézményünk által szervezett szakmaközi megbeszéléseken is részt vesznek. A településen kiemelkedően jó a kapcsolatuk a tanyagondnokkal.

A szolgálat napi tevékenységei közül kiemelkedik az információnyújtás, illetve a segítő beszélgetés. Ettől az évtől minden gondozott családnál minimum havi három személyes találkozást kell megszervezni a család valamely tagjával, mely történhet családlátogatás vagy az intézménybe behívás formájában is. Ezáltal nagyon szorossá válik a kapcsolat a segítő és a

kliens között, ami a segítség bizonyos időszakában jó, de megnehezíti a lezárás előtti időszakot a kliens számára. Ugyanakkor hátrányt jelent, ha pl. a kliens dolgozik, hiszen nagyon nehéz megfelelő időpontot találni a beszélgetésekhez.

A tavalyi évben összesen 109 környezettanulmány készítésére került sor a szolgálatnál egyrészt a Gyámhivatal felkérésére gyámoltaknál illetve gondnokoltaknál, másrészt az önkormányzat kérésére a halmozottan hátrányos helyzet megállapításához kapcsolódóan.

2017-ben az intézménynél 238 eseti segítségnyújtás történt. Ebben az esetben a kliens nem gondozott, csak éppen aktuálisan egy-egy ügye intézéséhez kér és kap segítséget.

Gyakran segítenek nyomtatványok kitöltésében nyugdíjjal, családtámogatási ellátásokkal, egészségkárosodás megállapításával kapcsolatosan.

Rendszeresen kérik segítségüket a közüzemi szolgáltatók felé fogyasztói mérőóra állás bejelentéséhez kapcsolódóan.

Tájékoztatást nyújtanak a városban és a környékén működő szociális ellátórendszer szolgáltatásairól, és segítséget nyújtanak azok igénybevételéhez.

Ha kliens által hozott probléma jellege indokolja, akkor felajánlják az intézmény keretein belül működő pszichológusi vagy ügyvédi szolgáltatást, vagy továbbbírányítják a klienseket jogorvoslatért a Szarvasi Bíróságra illetve, ha szükséges a helyi rendőrsre.

A köznevelési intézmények kötelesek jelezni a tanköteles tanulók igazolatlan hiányzásairól. Amennyiben a jelzések még csekély számú hiányzásról tájékoztatnak, eseti segítségnyújtás keretében adnak tájékoztatást.

Alkalmanként felkérést kapnak az iskolától magántanulói státusz elbírálásához. Ha nem ismerik az adott családot, környezettanulmányt készítenek, és felméri a család helyzetét, mennyiben előnyös a gyermek számára a magántanulói státusz, és így teszik meg javaslatukat.

A napi ügyintézés során sokszor szembesülnek azzal, hogy a kliens nehezen igazodik el a szociális ellátórendszerben, illetve előfordul, hogy csak alapos kikérdezés után derül ki, hogy milyen segítséget szeretne valójában. Előfordul, hogy nagyon nehezen, szinte az utolsó pillanatban kérnek segítséget, szégyellik a helyzetet, amibe kerültek. Ugyanakkor vannak olyanok, akik bár rengeteg segítséget kapnak az önkormányzattól, újabb és újabb igényekkel állnak elő.

Észlelő és jelzőrendszer működtetése

A gyermekjóléti szolgálatoknak megalakulásuk óta kiemelt feladata az észlelő-és jelzőrendszer működtetése, mely rendszert a családsegítő szolgálatok is fenntartották. Ez a két jelzőrendszer egyesült 2016-ban, és immár a szolgálatok fennhatósága alá tartozik. A gyermekvédelmi alapellátó rendszer 2016. január 1-én történt reformációját követően a korábbinál is fontosabb szerepe van a jelzőrendszernek.

A szakmai protokollok és útmutatások mellett, 2017. évben megalkotásra került a Békés Megyei Gyermekvédelmi Partnerségi Protokoll, ami még inkább prioritásként kezeli a jelzőrendszer ellenőrzött működtetést. A megyei protokoll egyértelműsíti és tisztázza a jelzőrendszeri tagok kompetenciahatárait, jogszabályi háttérrel, gyakorlatiasan szemlélteti a jelzőrendszeri kötelezettségeket.

Az azóta eltelt egy év tapasztalata alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a jelzések többségében írásban megérkeznek az intézményhez, a jelzőrendszer tagjaival folyamatos az együttműködésük. A jelzőrendszeri együttműködés az elmúlt év tekintetében az egészségügyi szolgáltatók, a felnőtt háziorvosok és gyermekorvosok irányából erősödött meg leginkább. A

folyamatos megkereséseknek és meghívásoknak többségében eleget tesznek az orvosok. A gondozásban álló családok vonatkozásában pedig aktív együttműködés jellemzi az egészségügyi szolgáltatókat, ez elmondható a felnőtt és gyermekorvosokról egyaránt.

Az oktatási intézményekkel folyamatos partneri kommunikáció mellett a leghatékonyabb együttműködésre törekszik az intézmény.

A jelzőrendszeri együttműködés erősítésének érdekében az ellátási területhez tartozó két kis településen, Csárdaszálláson és Hunyán is tartottak kihelyezett szakmaközi megbeszélést, aminek keretében a helyi szakemberekkel a helyi problémákra célirányos cselekvési tervet foglalmaztak meg.

2017. évben összesen 130 jelzés érkezett az intézményhez, a beérkező jelzések vonatkozásában 118 személy volt érintett. A jelzésekből 103 esetben kiskorú személy felől érkezett jelzés, 27 esetben pedig felnőtt személyről küldtek jelzést a jelzőrendszeri tagok.

A jelzőrendszeri tagok közül, a 0-18 éves korosztályt illetően értelemszerűen elsősorban a köznevelési intézmények éltek jelzőrendszeri kötelezettségükkel, összesen 44 esetben. Elmondható, hogy másik legnagyobb számban állampolgári bejelentések érkeztek, ami alapján megállapítható, hogy az intézmény segítségnyújtási lehetőségei ismertek az állampolgárok körében, és jelzést tesznek akár a saját, akár más személy vagy kiskorú személy élethelyzetének megsegítésének reményében.

Felnőtt személyek vonatkozásában személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók és egészségügyi szolgáltatók, háziorvosok felől érkezik a legtöbb jelzés, elesett, rossz szociális helyzetű és megromlott egészségi állapotú segítségre szoruló személyek esetén.

Volt olyan hét, amikor nem érkezett egy jelzés sem, de egyes heteken 10 fölött volt a jelzések száma.

Kríziskályha illetve krízisfa biztosítása

2017. évben is érkeztek olyan jelzések az intézmény felé, amelyek arról számoltak be, hogy családok nem tudják önerőből megoldani az ingatlanuk fűtését. Ennek oka lehetett a fűtőberendezés hiánya, vagy nem megfelelő állapota. Az elmúlt évben 3 alkalommal kellett a fűtési időszakra kihelyezni kríziskályhát olyan családokhoz, ahol ilyen jellegű problémák adódtak. A kihelyezett kályhák a használatba adási szerződés értelmében rendeltetésszerűen voltak használva, sérülésmentes állapotban kerültek vissza a fűtési időszak végeztével. Jelenleg 7 db kríziskályha áll rendelkezésre a fűtési nehézséggel küzdő személyek megsegítésére.

A 2017-es év rendkívül zord időjárással kezdődött, és a kemény mínuszok hetekig tartották magukat, aminek következtében sok jelzés érkezett olyan családok felől, ahol fűtési krízis alakult ki a tüzelő hiánya miatt. Ezekben az esetekben az intézmény saját hatáskörben vizsgálta meg a körülményeket, és ha a család saját erőből nem tudta megoldani a tüzelő beszerzését a jövedelmi viszonyai miatt, akkor 5 mázsa tűzifa azonnali kiszállítása történt meg. Ezekben az esetekben a Zöldpark KFT. járművével történik meg a tüzelő családhoz való kijuttatása. A 2017-es évben 22 alkalommal kellett krízisfa kiszállításáról rendelkezni, ami 110 mázsa tűzifát jelent.

Adományok gyűjtése, osztása

Az intézmény fogadja a lakosság által felajánlott ruhaneműket és játékokat, és kiosztja azt a rászorulóknak között.

Ennek egyik módja, hogy kiértékelik az ügyfeleket, illetve a partner intézmények közvetítésével ajánlott rászorulókat, és meghatározott időpontban mehetnek be válogatni a ruhák és egyéb adományok között. Az osztás másik módja, hogy a betérők aktuálisan válogathatnak és vihetnek el adományt. Az adományok osztásánál figyelemmel kísérik, hogy minél több rászoruló részesüljön belőle.

Család-és gyermekjóléti központ

Ellátási terület:

- Gyomaendrőd
- Csárdaszállás
- Hunya
- Dévaványa
- Ecsegfalva

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet látnak el, amelynek keretében

- o kezdeményezik a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- o javaslatot készítenek a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- o együttműködnek a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- o a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek - az otthoni nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- o utógondozást végeznek a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- o védelembe vett gyermek esetében elkészítik a gondozási-nevelési tervet, szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készítenek;

Szakmai támogatást nyújtanak az ellátási területen működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

A család- és gyermekjóléti központ munkájának legjelentősebb részét a hatósági ügyekhez kapcsolódó tevékenységek teszik ki.

A központ esetmenedzserei számára akkor kerül nyilvántartásba az egyes család és annak tagjai, amikor a gyámhivatal védelembe vételt vagy nevelésbe vételt, esetleg ideiglenes elhelyezést elrendelő határozata jogerőre emelkedik. Ugyanakkor már a gyámhivatal felé indított javaslatétel is a központ dolgozóinak feladata, ő megy a tárgyalásra is, részt vesz az esetkonferencián, de ekkor még nem vehető gondozásba a család. Amennyiben a gyámhivatal úgy dönt, hogy nem rendeli el a hatósági intézkedést, akkor a nevezett család nem jelenik meg a központ nyilvántartásában, így a gondozott családok között sem. Ezáltal ez az adat nem fedi le teljesen az esetmenedzserek gondozási tevékenységét.

A szociális segítő tevékenységet a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője végzi, de az esetmenedzser is folyamatosan kapcsolatot tart a családdal.

Emellett koordináló szerepe van, ami azt jelenti, hogy követi és összefogja a veszélyeztetettség megszűnéséhez szükséges szolgáltatásokat. Eszerint figyelemmel kíséri, hogy az egyéni gondozási-és nevelési tervben foglaltak megvalósulnak-e, az előírt szolgáltatásokat (pl.: családsegítés, pszichológusi szolgáltatás, önsegítő csoport, nevelési tanácsadó, egészségügyi szolgáltatás, oktatási intézmény stb.), igénybe veszi-e, milyen az együttműködési készsége. Ezek összegzésével, figyelembe vételével, és a családdal végzett munka alapján teszi meg javaslatát a szükséges hatósági intézkedésre.

A családsegítő és az esetmenedzser szoros együttműködése elengedhetetlen a segítő munka sikeressége érdekében. Ezért rendszeres a személyes, telefonos konzultáció az adott ügyvel kapcsolatban. Átlagosan 3 havonta kér az esetmenedzser írásos tájékoztatást a segítő folyamatról. Szükség esetén közösen történik a családlátogatás is. A családsegítő meghívására az esetmenedzser és a jelzőrendszeri tanácsadó rendszeresen részt vesz esetkonferenciákon megelőzés céljából. Itt a szakemberek, valamint az ügyben érintett jelzőrendszeri tagok a családdal együtt közösen próbálnak megoldást keresni a felmerült problémára annak érdekében, hogy ne kerüljön sor hatósági intézkedésre.

Hatósági intézkedés során (védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel) az esetmenedzser családlátogatást végez, írásos véleményt kér a családdal kapcsolatban álló jelzőrendszeri tagoktól tárgyi ügyre vonatkozóan, esetkonferenciát szervez, vagy meghívottként részt vesz, tárgyalásokon vesz részt, valamint a nevelésbe vett gyermekeket meglátogatja a gondozási helyén a nevelőcsaládnál. Védelembe vett családoknál minden esetben jelen van a családsegítő.

A nevelésbe vett családok gondozási folyamata során főként a járás területén élő szülőkkel van kapcsolat. Elsődleges feladat a gyermekek hazagondozása, valamint a rendszeres kapcsolattartás elősegítése. ezen folyamat során rendszeres a kapcsolattartás a családdal, gyermekvédelmi gyámmal, nevelőszülővel, szükség esetén bevonásra kerül családsegítő is.

2017-ben jogerős határozat alapján a központ esetmenedzserei 218 főt gondoztak 56 családban, ebből a jogerős határozattal érintett gyermekek száma: 114.

A településenkénti gyermekszám megoszlása az alábbi:

Gyomaendrőd: 76

Csárdaszállás: 0

Hunya: 6

Dévaványa: 21

Ecsegfalva: 11

A központ megfelelően a törvényi előírásoknak jelzőrendszeri tanácsadót foglalkoztat. Az ő feladata a járás jelzőrendszeri tanácsadóinak segítése, a heti jelentések összesítése, statisztikai adatok szolgáltatása. Segítséget nyújt a járásban dolgozó szakemberek számára, esetmegbeszéléseket szervez, és biztosítja az aktuális szakmai információk eljutását a szolgálat munkatársai számára.

A központ feladatai közé tartozik a speciális szolgáltatások megszervezése a járás egész területére vonatkozóan.

Pszichológiai és jogi tanácsadás:

A tanácsadók Gyomaendrődön és Dévaványán fogadják az ügyfeleket. A szolgáltatás igénybevételhez előzetes időpont egyeztetés szükséges, melyeket Gyomaendrőd vonatkozásában a központnál, Dévaványa vonatkozásában pedig az ottani család- és gyermekjóléti szolgálatnál lehet kérni.

Fontos tudni, hogy különösen a pszichológusnál folyamatos az igénybevétel, kb. 3-4 hétre tudunk időpontot adni.

2017. őszén a társintézmények (önkormányzat, iskolák stb.) munkatársai számára 10 alkalomból álló autogén tréninget szerveztek melyről nagyon pozitív visszajelzések érkeztek. Dobóvári Béla pszichológusnál 2016-ban 322 megjelenés volt összesen, ez 92 főt érintett. Ez az adat 2017-ben 304 egyéni megjelenés volt 94 fő vonatkozásában, ebben nem szerepel a 10 alkalmas autogén tréning, alkalmanként átlag 10 fő részére. A jogásznál 2016-ban 16 megjelenés volt, mely 15 főt érintett, 2017-ben 18 megjelenés 17 fő vonatkozásában.

Készenléti ügyelet:

A család-és gyermekjóléti központoknál kötelező feladat a készenléti ügyelet biztosítása, mely egy mobil telefonszám hivatali időn túli elérhetőségét jelenti, ahol szakképzett kollégák válaszolnak a felmerülő kérdésekre.

A készenléti telefonon 2017-évben szakmai segítséget igénylő hívás nem volt.

Kapcsolattartási ügyelet:

Kapcsolattartási ügyelet igénybevételére azokban az esetekben szokott sor kerülni, amikor valami ok miatt a szülők (nagyszülők) és gyermekek közötti kapcsolattartás többnyire konfliktusok miatt ellehetetlenül. Ilyenkor a gyámhivatal vagy bíróság elrendelése alapján, egy semleges helyszínen, esetenként szakember felügyelete mellett történik a kapcsolattartás.

Az intézményben jelenleg 3 kapcsolattartás van leszabályozva, ebből egy nem felügyelt, ebben az esetben csak a semleges helyiséget kell biztosítani. A másik két kapcsolattartás felügyelt, ami azt jelenti, hogy szakembernek is bent kell lenni. Az egyiknél a központ esetenedzsere van kijelölve, míg a másiknál a gyermekvédelmi gyám.

A kapcsolattartási ügyeletet rendszerint a pszichológus helyiségében biztosítják, mivel az barátságosan berendezett, de az egyik esetben a nagyterem ad helyt a kapcsolattartásnak, mivel 6 kiskorú gyermek érintett, plusz a két szülő, és szükséges a nagyobb helyiség.

Utcai és lakótelepi szociális munka:

A törvény előírásai szerint szükséges utcai illetve lakótelepi szociális munka végzése is.

A Gyomaendrődi járásban a települések és a lakótelepek nagysága nem indokolja a „klasszikus” utcai szociális munkát, nem jellemzőek az utcán, lakótelepeken csapatosan csellengő lógó diákok, illetve pláza sincs, ahol gyülekeznének.

A hajléktalanság sem okoz valódi gondot, jellemzőbb a településen, hogy van ház, vagy lakás, ahol meghúzódhatnak, csak vagy nincs mivel fűteni, vagy esetleg a ház állapota nagyon elhanyagolt.

Téli időszakban már évek óta biztosítják a krízishelyzetek elkerülését illetve megoldását a korábban már említett krízisfa, illetve kríziskályhák biztosításával, valamint a jelzőrendszer működtetésével.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Ez a tevékenység jelenleg még nem kötelezően ellátandó feladat, de az intézmény EFOP pályázat keretében támogatásban részesül a bevezetése érdekében.

Az országban 54 család- és gyermekjóléti központ dolgozik szerte az országban a projekt keretében, hogy kidolgozzák a segítő tevékenység protokolljának alapjait, melynek kötelező bevezetésére a tervek szerint 2018. szeptember 1-től kerül sor minden járási központ székhelyén, és minden, a járásban működő óvodára, általános és középiskolára ki fog terjedni.

Jelenleg a projekt keretében 1 főt 8 órában és 1 főt 4 órában foglalkoztatnak.

A projektbe bevont intézmények a járásban működő minden óvoda, valamint a Kis Bálint, a Rózsahegyi Kálmán és a Ványai Ambrus Általános Iskolák.

A szociális segítők építik a kapcsolatot az intézményekkel, fogadóórákat tartanak, elkészítik az adminisztrációt, illetve szervezik és koordinálják a projektben betervezett programokat.

1. Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása

A gyermekek átmeneti gondozására településünk Kiss Péterné helyettes szülővel kötött együttműködési megállapodást.

2017-ben nem került gyermek a helyettes szülőhöz.

2. Család- és Gyermekjóléti Központ ellenőrzése 2017-ben, megállapítások bemutatása

2017. július 10-én helyszíni ellenőrzést tartott a Magyar Államkincstár a család- és gyermekjóléti központnál, melynek során mindent rendben talált.

Az ellenőrzés a központ székhelyén történt, ennek során a személyi anyagokat, intézményi szabályzatokat, valamint szűrőpróba szerűen szolgáltatnál illetve központnál keletkezett aktákat vizsgálták meg.

3. További tervek

Folyamatosan figyelemmel kísérik az intézmény által beadható pályázati kiírásokat, ezen kívül továbbra is részt vesznek más intézmények, különösen az önkormányzat projektjeinek tervezésében és megvalósításában, melyek az intézmény tevékenységi körét érintik.

A jelzőrendszeri tagokkal a kapcsolatuk folyamatos, ennek a kapcsolatnak a további ápolása, kiterjesztése is céljaik között szerepel.

A munkavégzés hatékonysága érdekében figyelmet fordítanak az ellátások infrastruktúrájának további fejlesztésére, az elhasználódott eszközök megújítására, épület karbantartására, modernizálására.

Kiemelten fontosnak tartják a közfoglalkoztatottak foglalkoztatását a munkatársak munkájának segítésére

Összességében elmondható, hogy az intézmény a jelen felállásában első évét sikeresen zárta. Pénzügyek terén a működtetés takarékos és hatékony volt.

Szakmai munkájukra jellemző a magas színvonal. A társintézményekkel a kapcsolatuk jó, folyamatosan törekszenek a további javításokra.

Munkatársaik aktívan részt vettek és részt vesznek az esélyegyenlőségi programok kidolgozásában, módosításában illetve megvalósításában.

Meglátásuk szerint az intézmény betölti azt a szerepet, amit a jogszabályok és a szakmai módszertani elvek irányoznak elő. A város lakosai – a gyermeket nevelő családok - bizalommal fordulnak hozzájuk, hiszen széles körben ismertek a lakosok alapvető biztonságát, jólétét segítő szolgáltatásaik.

VI. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása:

Gyomaendrőd Város Képviselő- testülete 1999-ben fogadta el a település bűnmegelőzési koncepcióját, melyet a 2007. évben felülvizsgáltak, aktualizáltak, illetve további szervek véleményezése után ismételten a testület elé került elfogadásra.

Az azóta eltelt időszakban jelentős változás következett be abban a környezetben, melyen belül az önkormányzatnak a közbiztonsággal és ezen belül a bűnmegelőzéssel foglalkozni kell. Ezek a körülmények az alábbiakban foglalhatók össze:

- 1.) Az önkormányzati koncepcióval párhuzamosan elkészült a megyei bűnmegelőzési koncepció
- 2.) Elfogadásra került a bűnmegelőzési nemzeti stratégiája és cselekvési programja
- 3.) Önálló elérhetősége van az Országos Bűnmegelőzési Bizottságnak, melyről a bűnmegelőzéssel kapcsolatos minden lényeges dokumentum elérhető
- 4.) Az ország uniós csatlakozását követően megnyíltak azok az uniós lehetőségek, mind a pályázati lehetőségek, mind a tapasztalatok átvétele terén melyek segíthetik a hazai bűnmegelőzés helyzetének javítását
- 5.) Rendszeresen jelennek meg a bűnmegelőzéssel kapcsolatos pályázati felhívások
- 6.) Folyamatosan jelennek meg és jelentek meg azok a jogszabályok, melyek a közélet tisztaságát hivatottak javítani, pl. üvegzsébk tv, összeférhetetlenségi jogszabályok
- 7.) Elfogadásra került az önkormányzat ciklus programja, az idegenforgalmi koncepció elkészült, figyelemmel arra, hogy az önkormányzat képviselő-testülete nagyobb szerepet szán a jövőben a turizmusnak.

A gyermek- és ifjúságvédelem területén jelentős változások következtek be, melyek központjában a Gyomaendrődi Család- és Gyermekjóléti Központ áll. Helyi szinten az ifjúságvédelemmel kapcsolatos legfontosabb koordinációs szervvé vált az elmúlt időszakban. Tevékenységéről rendszeresen beszámol az önkormányzatnak. Munkáját a fenntartó jónak ítélte meg.

A gyermek- és ifjúságvédelem, a bűnmegelőzés területén az alábbi prioritásokat fogalmazza meg az önkormányzat:

- 1.) Erősíteni kell a Gyomaendrődi Család- és Gyermekjóléti Központ koordinációs szerepét a települési gyermekvédelmi feladatokat ellátó szervek vonatkozásában, melyet folyamatosan figyelni kell az intézmény éves beszámolójában.
- 2.) Javítani kell a szórakozóhelyek, a közterületek ellenőrzését, egyrészt alkohol, másrészt a kábítószer fogyasztás megelőzése, harmadrészt a közterületek állagának, rendjének megóvása érdekében a rendőrség, a közterület-felügyelet, a családsegítők, a hatóság szakembereinek bevonásával, különösen a késő esti órákban.
- 3.) A felnőtt gondozásban érdekelt személyek bevonásával mindent meg kell tenni a családon belüli erőszak felderítése érdekében.

A Szarvasi Rendőrkapitányság Gyomaendrődi Rendőrőrsének tájékoztatása alapján: (Gyomaendrődre és Hunyára vonatkozó adatok)

1. A 0-14 éves gyermekkorúak által elkövetett bűncselekmények száma: 0
2. A 14-18 éves fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények száma: 1, melyből
- 1 lopás vétsége, nyomozás befejezésének módja: áttétel más szervhez.

3. A 0-14 éves gyermekkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények száma: 8, melyből

- 3 kiskorú veszélyeztetésének büntette, nyomozás befejezésének módja: 2 vádemelési javaslat, 1 nyomozás megszüntetés - mivel cselekmény nem bűncselekmény, 1 folyamatban van
- 2 könnyű testi sértés büntette, 1 vádemelési javaslat, 1 nyomozás megszüntetés - mivel cselekmény nem bűncselekmény,
- 1 szexuális erőszak büntette – nyomozás megszüntetés – mivel a cselekmény nem bűncselekmény
- 1 lopás vétség – nyomozás felfüggesztése
- 1 könnyű testi sértés vétség – nyomozás megszüntetés – mivel a cselekmény nem bűncselekmény.

4. A 14-18 éves fiatalkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények száma: 6, melyből

- 1 kiskorú veszélyeztetésének büntette, nyomozás befejezésének módja: 1 nyomozás megszüntetés – mivel cselekmény nem bűncselekmény,
- 1 zaklatás vétsége, nyomozás befejezésének módja: vádemelési javaslat,
- 1 magánlaksértés vétség, nyomozás befejezésének módja: megszüntetés,
- 3 lopás vétség, nyomozás befejezésének módja: nyomozás felfüggesztése.

A fiatalkorú, és gyermekkorú elkövetők cselekményeit vizsgálva továbbra is megállapítható, hogy családi háttérük a legtöbbször rendezetlen, sok esetben tapasztalható a szülői elhanyagoló, illetve antiszociális magatartás, melynek következménye, hogy a fiatalkorú ezt a magatartásformát fogja követni, aminek legsúlyosabb következménye, ha ő maga is bűncselekményt követ el.

A szülőknél megfigyelhető továbbá, hogy különböző okok miatt – akár munkahelyi probléma, akár magánéleti (családi), vagy szociális konfliktus okán -, de kevesebb időt töltenek, és kevesebb figyelmet fordítanak serdülő korú gyermekeikre. Ugyancsak jellemző okként állapítható meg a bűncselekmények elkövetésénél a rossz baráti környezet, a befolyásolhatóság, a rábírás tényezője.

5.

Családon belüli erőszak adatai: 2017. évben a Szarvasi Rendőrkapitányság Gyomaendrődi Rendőrőrs illetékességi területén családon belüli erőszak összesen 8 büntetőeljárásban merült fel, melyeket az alábbiak szerint osztályoztunk:

- vele egy háztartásban élő sérelmére: 3,
- egyéb családon belül történt erőszak: 4,
- volt házastárs, élettárs sérelmére: 1.

Áldozat 8 esetben nő, ebből gyermekkorú: 2, fiatalkorú: 1.

A hozzátartozók közötti (családon belüli) erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény hatálybalépését követően a távoltartás feltételeire vonatkozó információkért egyre többen fordulnak a rendőrséghez. A legtöbb családon belüli erőszak kétség kívül ott történik, ahol az egymástól függő személyek életvitelszerűen tartózkodnak. A családon belüli erőszakkal kapcsolatos cselekmények áldozatai leginkább a nők, a gyermekek és az idősek közül kerülnek ki, mivel áldozattá válásukban speciális szerepet játszik a gyengébb fizikai és sérülékenyebb pszichikai adottságuk. Értékelve a beszerzett adatokat a szubjektív okok közül kiemelkedik az óvatosság hiánya, de hasonló helyet foglal el a kiszolgáltatottság is.

Az eljárás során, a hozzátartozók közötti erőszak áldozatai tájékoztatást kaptak a jogaikról, a segítő intézmények és a civil szervezetek elérhetőségéről. A sértettek, az esetek jelentős részében szügyellik a családban történeteket, tovább túrik a megaláztatásokat. A viszonylagosan magas látencia ellenére mégis egyre többen választják a jogi utat.

Illetékességi területünk vonatkozásában elmondható, hogy a bejelentések mintegy 75 %-ában a rendőr helyszínre érkezéséig lezárul a bejelentés tárgyát képező cselekmény, míg a fennmaradó 25 %-ban a rendőri intézkedés vet véget azoknak. azt követőena konfliktushelyzet megoldódik és lezártnak tekintik az ügyet. Több esetben azonban visszatérően merülnek fel a problémák.

Hatóságunk 2017. évben ideiglenes megelőző távoltageást nem rendelt el.

Kapitányságunkon a 2018-as évre az alábbi bűnmegelőzési munkaterv került kidolgozásra:

Fő célkitűzések:

1. Az állampolgárok hatóságokkal történő együttműködési készségének fejlesztése a bűncselekmények megelőzése érdekében. Továbbra is fenn kell tartani, és erősíteni kell a társszervekkel, polgárőrszervezetekkel, kisebbségi önkormányzatokkal, az ifjúságot és a családokat segítő szolgálatokkal, és egyéb társadalmi szervezetekkel az együttműködést.
2. A bűnmegelőzés kiterjesztésével, valamint a társadalmi és civil szervezetek együttműködésével törekedni kell a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában, és a Nemzeti Drogellenes Stratégiában megfogalmazott szemlélet erősítésére.
3. A fiatalkorúak bűnelkövetővé, és áldozattá válásának megelőzése.
4. A bűnmegelőzésre kommunikációjának folyamatos fejlesztése, közvetlen lakossági és intézményi tájékoztatás.
5. A kiemelt kockázatu csoportok (nők, időskorúak, gyermek- és fiatalkorúak, fogyatékkal élők) sértetté válásának megelőzése.
6. A bűnügyi helyzet ismeretében a lakosság széleskörű felvilágosítása, az áldozattá válás, és az ismételt áldozattá válás megelőzése és elkerülése érdekében.
7. A bűnmegelőzési tevékenység hatékonyságának növelése érdekében jól bevált projektek, programok folytatása, esetlegesen új programok bevezetésének elősegítése.
8. A családon belüli erőszak csökkentése, az időskorúak védelme, a gyermek- és fiatalkori bűnözés korlátozása, visszaszorítása érdekében a bűnmegelőzési, áldozatvédelmi, áldozatsegítő tevékenység teljesebbé tétele.
9. Lakossági-, intézményi tájékoztatás, kommunikációs stratégia folytatása.
10. Illeszkedve a BMRFK Bűnmegelőzési Osztályának munkatervéhez a lakosságot célzó rendezvényekben való aktív részvétellel erősíteni kell a rendőrség szolgáltató jellegét, és a bűncselekmények megelőzését célzó proaktív szemléletet.

2018. évben az alábbi feladatok végrehajtását tervezzük

I. Gyermek- és ifjúságvédelem

Feladatok:

- Az oktatási és módszertani követelményeknek megfelelően tovább kell folytatni a rendőrség jelenleg is működő, biztonságra nevelő iskolai programját, a D.A.D.A, és az "Iskola-rendőre"
- programot.

- Fokozott figyelmet kell fordítani a kapitányság illetékességi területén lévő dévaványai gyermekotthonnal az áldozattá-elkövetővé válás, valamint nagy számban jelentkező eltűnések területén.
- Kiemelt figyelmet fordítunk az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat eredményes, széles körű működtetésére, illetve a lehetőségek függvényében bővítésre, munkájának folyamatos ellenőrzése, támogatása mellett.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a „szülők és családok a rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” programtervben meghatározott feladatok végrehajtására.

Fiatalkorú eltűntekkel kapcsolatos felülvizsgálati tevékenység

Feladatok:

- Továbbra is szükséges a körözési tevékenység jogi hátterének megfelelő alkalmazása, a hatékonyabb felülvizsgálati tevékenységgel a kiskorú eltűntek nagyobb arányú, illetve gyorsabb felkutatásának elősegítése.
- Az eltűnések hátterének vizsgálata, kiemelten a fiatalkorúak eltűnésének közvetlen és közvetett okainak megállapítása
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi intézettel.
- Körözési előadó által naprakész statisztikai táblázat vezetése.

II. Drog-prevenció

Feladatok:

- A kábítószer-ellenes tevékenységben a felderítés mellett a megelőzésre is ugyanolyan hangsúlyt kell fektetni, szélesítve a felvilágosító tevékenységet. A lehetőségekhez mérten, illetőleg igény szerint propaganda előadásokat, osztályfőnöki órákat, szülői és tantestületi értekezleteket kell szervezni elsősorban a tanuló ifjúság, és egyéb érdeklődő számára.
- Nagyon fontos feladat a drogok iránti kereslet csökkentése, a fogyasztói igények kialakulásának megelőzése, valamint az illegális szerek előállításának, forgalmának, szállításának, és terjesztésének szűkítése.
- Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a kábítószer-piacon bekövetkező változásokat, az új trendeket, a megjelenő cikkeket.
- Folyamatosan értékelni-elemezni kell a drogfogyasztás és a kábítószer-bűnözés alakulását. Elemezni kell az érintett és veszélyeztetett korosztályok, csoportok jellemzőit, továbbá a legelterjedtebb drogok megjelenési formáit és alkalmazási specifikumait.
- Cél a kábítószer-egyeztető fórum eredményesebb kihasználása, tevékenységükben való hatékony közreműködés.
- Folytatjuk a 18. életévüket be nem töltött személyek alkoholfogyasztásának visszaszorítása érdekében a szórakozó helyek, a zenés, táncos rendezvények és a vendéglátó ipari egységek ellenőrzését az NBS cselekvési tervében meghatározottak szerint.

III. Családon belüli erőszak megelőzése, kezelése

Feladatok:

- Törekedni kell a családon belüli erőszak minél korábbi felismerésére, az időben történő beavatkozásra, a segítségnyújtás lehetőségének megteremtésére, az érintettek e tárgyú felvilágosítására, és a társszervek felé történő jelzésadási kötelezettség teljesítésére.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a családon belüli erőszak körébe tartozó bűncselekmények Robotzsaru rendszerben történő megfelelő rögzítésére.
- Szinten kell tartani a járási gyámhivatalokkal és a gyermekjóléti szolgálatokkal való együttműködést, és az adatszolgáltatás folyamatosságát a 2017. évben megalkotott Gyermekvédelmi Protokollal összhangban.

- Törekedni kell a védőnői szolgálattal való szorosabb együttműködésre, szinten tartására a korai családon belüli erőszak felismerése érdekében.
- Szükség szerint esetmegbeszélést kell a gyermekvédelmi feladatok hatékonyabb, célirányosabb elvégzése érdekében.
- Figyelemmel kell kísérni azon szálláslehetőségek (anyaotthonok) létét, megszűnését, ahol a bántalmazottak megfelelő elhelyezésben részesülhetnek, és amely által a védelmük biztosított.

IV. Áldozatvédelem

Feladatok:

- Folytatni kell a fokozottan veszélyeztetett csoportok (így a gyermek-, fiatal-, és időskorúak) körében végzett felvilágosító munkát az áldozattá válás, vagy ismételt áldozattá válás elkerülése, megelőzése érdekében. Az eddig kialakított kapcsolat-rendszerek nyújtotta lehetőséget kihasználva törekedni kell arra, hogy az aktuális veszélyeztetettségi körülmények még szélesebb körben ismertté váljanak.
- A rendőrség tudomására jutott mindazon bűncselekmények esetében, melyek kapcsán az áldozatsegítés, az érdekérvényesítés, illetőleg a kárenyhítés lehetősége felmerül, különös gondot kell fordítani az érintettekre vonatkozó, az egyéni körülményeinek megfelelő és színvonalas tájékoztatásra, valamint a szükséges dokumentumok (igazolás) gondos kiállítására.
- A sértettek érdekeit szolgáló áldozatvédelmi feladatok ellátása érdekében szükséges az áldozatvédelmi referensek folyamatos tájékoztatása a területet érintő aktualitásokról, változásokról, képzésekről.
- Az áldozatvédelmi referense folyamatosan kísérje figyelemmel, és rendszerezze a kaptányság illetékességi területén előforduló jellemző áldozati magatartásokat a bűncselekmények létrejöttét elősegítő okokat, körülményeket.
- Az áldozattá vált személyek „azonnali” tájékoztatása érdekében a megyénkben bevezetett speciális szóróanyag használata, a járőrautókban az aktuális szóróanyagok elhelyezése.
- Figyelemmel kell kísérni az újfajta, eddig nem tapasztalt vagy gyakorivá vált áldozati magatartásokat és bűnelkövetési módszereket.
- Az áldozatvédelem területén továbbra is fontos feladat a szoros együttműködés fenntartása a Járási hivatalok áldozatsegítő szolgálatával.
- A különleges bánásmódot igénylő sértettek meghallgatását az erre a célra kialakítandó meghallgató szobák használatával foganatosítjuk.

V. Kiemelt kockázatú csoportok védelme - Időskorúak védelme

Feladatok:

- Folytatni kell a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének 0400021/5004/2013. ált. számú intézkedési tervének IV. pontjában megfogalmazott feladatok végrehajtását.
- Az év folyamán figyelemmel kell kísérni az időskorú sértettek számának alakulását, a sértetté válás okait, objektív és szubjektív tényezőit, az elkövetési magatartásokban bekövetkező esetleges változásokat. Amennyiben a számadat emelkedő tendenciát mutat, úgy kiemelt figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett csoportra. A média bevonásával, illetve az érintettek egyéb tájékoztatásával szükséges lehet az aktívabb figyelemfelhívás az áldozattá válás elkerülésének érdekében.
- A továbbiakban is szükséges a folyamatos kapcsolattartás az időseket ellátó, segítő társadalmi, egyházi és civil szervezetekkel.
- Ki kell terjeszteni a megelőző tevékenységet a fogyatékkal élőkre, ennek érdekében hatékonyabb kapcsolatot kell kialakítani a különböző érdekvédelmi szervezetekkel.
- Törekedni kell az idegenforgalmi szezonban előforduló bűncselekmények visszaszorítására a központi tájékoztató anyagok széles körű terjesztésével, és tájékoztatás-adással.

VI. Megelőző vagyonvédelem

Feladatok:

- Szükséges az illetékességi területen működő vagyonvédelmi vállalkozásokkal, valamint a polgárőrszervezettel történő kölcsönös tájékoztatáson alapuló munkakapcsolat fenntartása.
- Tömegkommunikáció útján folyamatos tájékoztatást kell adni a vagyon elleni bűnözés jellemzőiről, formáiról, az egyes bűncselekmények elkövetését elősegítő okokról, és azok megszüntetéséről, az új elkövetési, és áldozati magatartásokról.
- A megelőző vagyonvédelmi tevékenység során a rendőrkapitányág segítse elő, hogy a gazdasági élet szereplői vagyonukat, illetve a rájuk bízott javakat hatékonyan védelmezzék, és így a jogsértések kockázatát csökkentsék.
- Tovább kell folytatni a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének 0400021/5004/2013. ált. számú intézkedési tervének III. pontjában megfogalmazott feladatok végrehajtását.
- Csökkenteni kell a lopás, garázdaság, az erőszakos jellegű jogsértések, illetve a trükkös csalás deliktumok előfordulását az NBS Cselekvési Tervében meghatározottak szerint.

VII. Állami, civil és társadalmi szervezetekkel való együttműködés

Feladatok:

- Az önkormányzatokkal, járási hivatalokkal, civil szervezetekkel történő szoros együttműködés fenntartása, a bűnmegelőzésre irányuló törekvéseink érvényesítése, lakossági és intézményi tájékoztatás, a kommunikációs stratégia folytatása (ELBIR).
- Az önkormányzatokkal, és társzervekkel, a civil és társadalmi szervezetekkel történő együttműködésben rejlő lehetőségek eredményesebb kiaknázása, a kialakított kapcsolatrendszer sikeres működtetése és továbbfejlesztése.
- A civil szervezetek helyi kezdeményezéseinek támogatása.

VIII. Kisebbséggel való együttműködés

Feladatok:

- A lehetőségek függvényében szélesíteni, fenntartani szükséges a kapitányság közigazgatási területén működő roma szervezetekkel kialakított kapcsolatokat, az együttműködés során alkalmazva a párbeszédre törekvés, a konfliktuskezelés lehetséges speciális megoldásait.
- A roma fiatalok rendőri pályára történő orientációjának elősegítése érdekében hatékony propagandamunka kifejtése, valamint a kisebbségi önkormányzatok vezetőinek értesítése, tájékoztatása a meghatározott feltételekről.

IX. Médiatevékenység

Feladatok:

- Továbbra is ki kell használni a média nyújtotta lehetőségeket. Folyamatos felvilágosító munkát kell végezni annak érdekében, hogy az állampolgárok megismerjék azt a prevenciós eszköztárat, mellyel megvédehetik saját magukat és értékeiket. Rendszeresen fel kell hívni a figyelmet az aktuális, adott időszakhoz köthető bűnelkövetési formákra és a megelőzés lehetőségeire.
- A médiában lehetőség szerint meg kell jeleníteni a kapitányság bűnmegelőzési, és felderítési eredményeit.

VII. A települési önkormányzat és a civil szervezetek, alapítványok közötti együttműködés keretében a következő feladatok, szolgáltatások ellátásában az alábbi szervezetek vesznek részt (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció, stb):

- 2017. május 31. napján Gyomaendrőd Város részt vett a Kihívás Napján, ahol 2. helyezést ért el. Ezen a programon nagy létszámmal vettek részt a város sportszervezetei.
- A „Gól-Suli” Alapítvány 2017. decemberében már 20. alkalommal rendezte meg a nemzetközi gyermek labdarugó tornát (Saloncukor Kupát)
- A városi rendezvényeken rendszeresen részt vesz a Körösmenti Táncegyüttes Alapítvány, a Színfolt Majorette Csoport, a Kner Tánc Sport Egyesület és a Rumba Táncsport Egyesület,
- Varga Mihály („Cibere”) szervezésében 41. alkalommal megrendezésre került a Besenyszegi Gyermeknap,

Összegzés:

Gyermekvédelmi területen az állami feladatok ellátása jelentősen megnövekedett, jelentős feladatot kapott az állami intézményrendszer. Teljes körű, átfogó kitekintésre ez a beszámoló mindezek miatt nem alkalmas.

Gyomaendrőd, 2018. május 31.

Toldi Balázs
polgármester